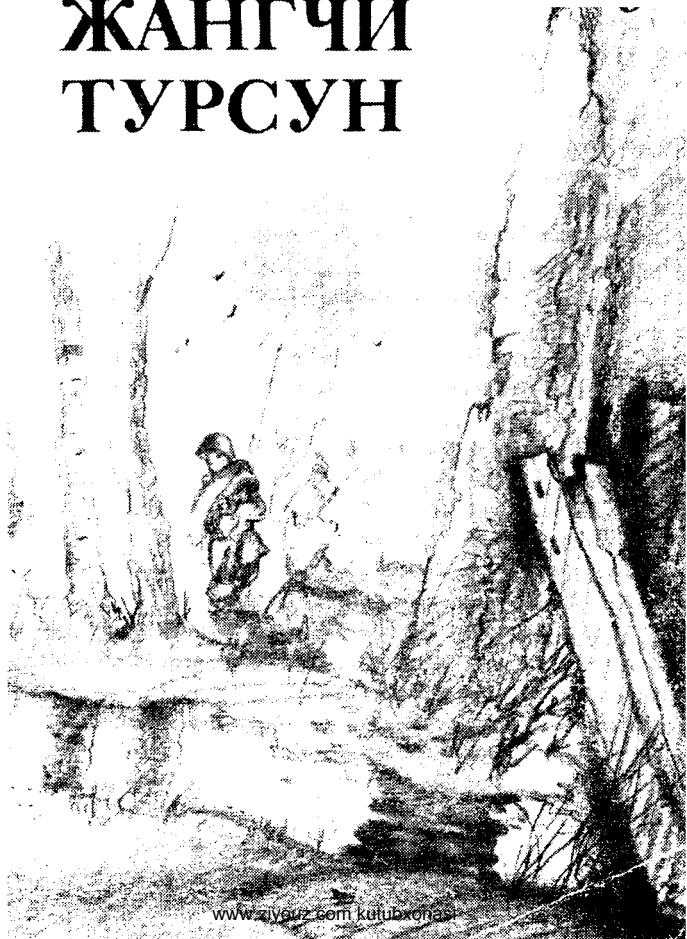

Ҳамид Олимжон

ЖАНГЧИ ТУРСУН

А $\frac{4803010200-207}{353(04)-84}$ инф. письмо

© «Уқитувчи» нашриёти, 1984

ҲАМИД ОЛИМЖОН

ЖАНГЧИ ТУРСУН

(Баллада)

ТОШКЕНТ «УЎҚИТУВЧИ» 1984

Дарёнинг ёқасида
Неча кунлар борар жанг.
Бугун яна не қилар?
Турсуннинг боши гаранг.

Зўр жангларнинг шиддати
Қилди уни ганг ва лол,
Қўрқиб қолди у, ҳатто,
Қочмоқни қилар хаёл.

Бугун унинг ротаси
Атакага киради,
Лекин жангчи Турсунга
Жон ширин кўринади.

«Улиб кетсам бўлмайди,
Қочганим яхши тезроқ...»
Жангчи Турсун қочишга
Улгуролмайди бироқ.

Почтальон снасидан
Келтиради унга хат.
Рота ҳужумга тайёр,
Буйруқ кутади фақат.

Хатни секин очади,
Уни титроқ ўрайди.
Онанинг сўзларидан
Барг каби қалтирайди.

«Ўғлим, сендан хушxabар
Келарми, деб кўз тутдим.
Лекин, кўп жойни ташлаб
Кетибди, деб эшитдим.

Шунда бутун танимни
Ёндириб қаҳрим келди.
«Тўхтагил!» деб ҳайқирдим,
Тилимга заҳрим келди.

Қаёққа чекинасан?
Борми кераксиз еринг?
Не учун одам бўлдинг
Келмасанг душманга тенг?

Сенинг-чун бутун элни
Оғир уят тутсинми?
Сени кўрганда қуёш
Юзини беркитсинми?

Кўчадан ўтганингда
Ерга қарасинми эл?
Икки кўзингга қараб
Тупроқ тўзғитсинми ел?

Кўзинг тушганда, Аму
Илондек тўлгансинми?
Зарафшон уятингдан
Янтоқ каби ёнсинми?

Йигит бўлиб дунёда
Шу учун юрганмидинг?
Ўз юртидан чекинган
Ботирни кўрганмидинг?

Халқинг учун тўккали
Йўқми бир қошиқ қонинг?
Ватаннинг тупроғидан
Ширин эканми жонинг?

Ватандан бошдан-оёқ
Қочиб ўтмоқчимисан?
Ўз туғилган ерингдан
Чиқиб кетмоқчимисан?

Сўнг қаёққа борасан,
Қаердан топасан жой?
Саргардон қулни ҳатто
Топа олмагай худой!

Ёт элларда хор-сарсон
Гадой бўлмоқчимисан?
Қабр учун керак ерни
Қарзга олмоқчимисан?

Ўғлим, бу офир кунлар
Бир кун ўтиб кетади,
Лекин қўрқоқнинг шаъни
Минг йилларга ўтади.

Шунинг учун жангда мард
Бўлганинг яхши менга,
Қочиб тирик қолгандан
Ўлганинг яхши менга.

Орқангга қарама ҳеч,
Ёвни бурда-бурда қил!
Агар ўқ текканда ҳам
Олдингга қараб йнқил.

Ўртоқларинг устингдан,
Майли, сакраб ўтсинлар.
Ёв агар аждар бўлса,
Ўшани ҳам ютсинлар.

Яна бир дўстингга айт,
Сенинг ёнингда борсин.
Қон бўлган кўйлагингни
Олиб менга юборсин.

Мен уни бутун элга
Фахр этиб кўрсатаман.
Шаҳар, қишлоқлар бўйлаб
Уни кийиб ўтаман.

Ҳамма десин: «Бу ўтган
Бир ботирнинг онаси.
Ватан учун ўлибди
Унинг ёлғиз боласи...»

Рота жангга киради,
Турсун бошида зўр юк.
Дунёда ҳеч сўз борми
Она сўзидан буюк?

Милтиғини кўтариб
Боради Мажнун каби,
Она сўзларин айтиб
Пичирлаб турар лаби.

Бирдан бошланган ҳужум
Она сўзини дейди.
Оёғи остида қум
Она сўзини дейди.

Уқларнинг йиғисидан
Учар она фарёди,
Бомба порглашларидан
Эшитилади доди.

Лойланиб оққан дарё —
Онанинг кўз ёшидай.
Бошин эгиб дарахтлар
Турар ғамгин бошидай.

Она оғир ва хафа
Кўринади Турсунга.
Кўзини очолмайди,
Боқа олмайди кунга.

У найза санчишади,
Сапчийди олға томон.
Улим нима билмайди,
Кўринмас кўзига жон.

Немиснинг ўлигини
Босиб ўтиб боради.
Найзага қалпоғини
Осиб ўтиб боради.

Ҳамон чошиб боради.
Ва лекни кўкраги қон.
Оғриқни ҳеч сезмайди,
Сира қилмайди фиғон.

Минг еримдан тешсанг ҳам,
Энди қўрқмайман, дейди.
Ичган билан қонингга
Асло тўймайман дейди,

Ут ёнган кўзларига
Тикилган каби ҳамон
«Тўхтама! — дейди она,—
Чоп,— дейди,— олға томон!»

Оғайнилар, ўртоқлар
«Санч?!» деганга ўхшайди.
«Тўғриингдаги фашистни
Янч!» деганга ўхшайди.

Найза санчар маст каби,
Найзаси қип-қизил қон.
Қўли қон, милтиғи қон
Ва кийган кийими қон.

У ерга йиқилади
Уқдай учиб бораркан.
Тоғдай оғир қулайди,
Қуш сингари енгил тан.

Танидан булоқ каби
Тинмай қон тирқирайди,
Тирсагига тиралиб
У атрофга қарайди.

Анча узоқ кетибди,
Фашист ҳам бўпти тамом.
Уфқ ҳам қизарибди,
Қуюла бошлабди шом.

Жангчи дўстлари энди
Дарёдан ўтмоқдалар.
Барчаси тўпланишиб
Кўприкни тутмоқдалар.

У жуда хурсанд бўлиб,
Тупроққа қўяди бош.
Бошлари қип-қизил қон,
Гўё ботувчи қуёш.

Ўлдими, ухладими?
Энди барибир унга,
Уйқуси ўлим каби,
Ўлим ўхшар уйқуга.

Эркаланиб ётади
У Ватан тупроғида.
Ёш бола ётганидай
Онанинг қучоғида.

1942.

На узбекском языке
ХАМИД АЛИМДЖАН
БОЕЦ ТУРСУН

Ташкент «Ўқитувчи» 1984

Редактор *Х. Сулаймонова*
Рассом *Э. Кигай*
Бадний редактор *П. А. Бродский*
Техн. редактор *Э. В. Вильданова*
Корректор *З. Мирхолиқова*

ИБ № 3458

Теринга берилди 20. 03. 84. Босинга рухсат этилди 11. 07. 84.
Формати 60×90_{3/4}. Мелсованная қоғози. Кегли 10 шпонли. Литературная гарнитураси. Юқори босма усулида босилди. Шартли б. л. 0,5. Шартли кр.-отт. 0,5. Нашр. л. 0,3. Тиражи 60000. Баҳоси 03 т.

«Ўқитувчи» нашриёти. Тошкент, Навоий кўчаси, 30.
Шартнома 13-307-83.

ЎзССР нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети Тошкент «Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 2-босмахона. Янгийўл, Самарканд кўчаси, 44. 1984.

Типография № 2 ТППО «Матбуот» Государственного комитета УзССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Янгинюль, Самаркандская, 44.

Баҳоси 03 т.

«УЎҚИТУВЧИ»